

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 2. oktoober 2023
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0334(NLE)

13585/23
ADD 1

JAI 1234
FRONT 290
VISA 192
SIRIS 87

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	29. september 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 550 final - ANNEX
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga, Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 550 final - ANNEX.

Lisatud: COM(2023) 550 final - ANNEX

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 29.9.2023
COM(2023) 550 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga, Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

LISA

EUROOPA LIIT, edaspidi „liit“,

ning

LIECHTENSTEINI VÜRSTIRIIK (edaspidi „Liechtenstein“),

edaspidi koos „lepinguosalised“,

VÕTTES ARVESSE Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelist protokolli Liechtensteini Vürstiriigi ühinemise kohta Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni ühinemist Schengeni *acquis'* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega¹ (edaspidi „ühinemisprotokoll“),

NING ARVESTADES JÄRGMIST:

- (1) Liit on loonud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1148² (edaspidi „piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus“) Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu.
- (2) Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrusega arendatakse edasi Schengeni *acquis'*d Liechtensteiniga sõlmitud ühinemislepingu tähenduses.
- (3) Integreeritud Piirihalduse Fondi osana loodud piirihalduse ja viisapoliitika rahastu on Schengeni *acquis'* eriotstarbeline vahend, millega tagatakse tugev ja tulemuslik Euroopa integreeritud piirihaldus välispiiridel, samal ajal säilitades täielikus kooskõlas liikmesriikide ja ühinenud riikide põhiõigustealaste kohustustega inimeste vaba liikumise selle piires, ning toetatakse ühise viisapoliitika ühetaolist rakendamist ja ajakohastamist, aidates seeläbi kindlustada liikmesriikide ja ühinenud riikide kõrgetasemelise julgeoleku.
- (4) Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artikli 7 lõikes 6 on sätestatud, et Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ühinenud riikide piirihalduse ja viisapoliitika rahastus osalemise laadi ja viisi täpsustamiseks töötatakse välja vastav kord.
- (5) Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus pakub võimaluse võtta meetmeid jagatud, otsese ja kaudse eelarve täitmise raames ning käesolev leping peaks võimaldama Liechtensteinis kasutada kooskõlas finantsjuhtimise ja -kontrolli seisukohast asjakohaste liidu põhimõtete ja reeglitega otsest ja kaudset eelarve täitmist.
- (6) Võttes arvesse halduskoormust, mille Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060³ (edaspidi „ühissätete määrus“) nõuded paneksid Liechtensteinile tema piiratud eraldise rakendamiseks eelarve jagatud täitmise raames, tuleks

¹ ELT L 160, 18.6.2011, p. 21.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (ELT L 251, 15.7.2021, lk 48).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ning Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse alusel Liechtensteinile antavat toetust, mis tuleneb õigusest saada programmi jaoks eraldi, rakendada peamiselt eelarve otsese täitmise korras kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046⁴ (edaspidi „finantsmäärus“) I osa VIII jaotisega „Toetused“.

- (7) Võttes arvesse Schengeni *acquis*’ *sui generis* olemust ja selle ühtse kohaldamise tähtsust Schengeni ala terviklikkuse jaoks, tuleks kõiki eelarve otsese täitmise suhtes kohaldatavaid reegleid kohaldada Liechtensteinis asuvate üksuste suhtes samamoodi nagu kõigi teiste üksuste suhtes, keda saab rahastada liidu vahenditest.
- (8) Selleks et lihtsustada Liechtensteini poolt piirihalduse ja viisapoliitika rahastusse makstavate iga-aastaste osamaksete arvutamist ja kasutamist, tasub Liechtenstein 2021.–2027. aasta osamaksed 2024.–2027. aastal nelja iga-aastase osamaksega. 2024.–2025. aasta kohta on iga-aastane osamakse sätestatud kindlaksmääratud summana, kuid 2026. ja 2027. aasta osamaksed tuleks määrata kindlaks 2026. aastal kõigi piirihalduse ja viisapoliitika rahastus osalevate riikide nominaalse sisemajanduse koguprodukti alusel, võttes arvesse juba tasutud osamakseid.
- (9) Võrdse kohtlemise põhimõtte kohaselt tuleks Liechtensteini suhtes kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240⁵ (edaspidi „ETIASe määrus“) artiklis 86 määratletud liigtulu puudutavaid sätteid. Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu raamistikus vähendatakse proportsionaalselt Liechtensteini poolt piirihalduse ja viisapoliitika rahastusse makstavaid iga-aastaseid osamakseid.
- (10) Andmekaitsealased liidu õigusaktid, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679⁶ (edaspidi „isikuandmete kaitse üldmäärus“), on hõlmatud EMP lepinguga ja inkorporeeritud selle XI lisasse. Seetõttu kohaldab Liechtenstein kõnealust määrust.
- (11) Liechtenstein ei ole seotud Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, kuigi ta on inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ja selle protokollide ning inimõiguste ülddeklaratsiooni osalisriik ning peab seega kinni nendes tunnustatud õigustest ja põhimõtetest. Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruks ning käesolevas lepingus sisalduvaid viiteid Euroopa Liidu põhiõiguste hartale tuleks seega käsitada viidetena kõnealusele konventsioonile ja Liechtensteini poolt ratifitseeritud protokollidele ning kõnealuse deklaratsiooni artiklile 14.
- (12) Kuna Liechtenstein ei ole seotud viidetega liidu keskkonnaõigustikule, peaks ta rakendama piirihalduse ja viisapoliitika rahastut ja käesolevat lepingut vastavalt Pariisi kokkuleppele ja ÜRO tegevuskavas aastani 2030 sisalduvatele kestliku arengu eesmärkidele,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

Artikkel 1

Kohaldamisala

Käesolevas lepingus sätestatakse täiendavad reeglid, mis on vajalikud Liechtensteini osalemiseks Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks olevas piirihalduse ja viisapoliitika rahastus programmitöö perioodil 2021–2027 kooskõlas määruse (EL) 2021/1148 (edaspidi „piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus“) artikli 7 lõikega 6.

Artikkel 2

Finantsjuhtimine ja -kontroll

1. Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse rakendamisel võtab Liechtenstein kõik vajalikud meetmed, et tagada vastavus finantsjuhtimise ja -kontrolli seisukohast asjakohastele sätetele, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingus (edaspidi „ELi toimimise leping“) ja ELi toimimise lepingul põhinevas liidu õiguses.

Esimeses lõigus osutatud sätted on järgmised:

- (a) määruse (EL, Euratom) 2018/1046⁷ (edaspidi „finantsmäärus“) artiklid 33, 36, 61, 97–105, 106, 115–116, 125–129, 135–144, 150–153 ja 154, artikli 155 lõiked 1, 2, 4, 6 ja 7 ning artiklid 180–205 ja 254–257;
 - (b) nõukogu määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96⁸;
 - (c) nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95⁹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 883/2013¹⁰;
2. Juhul kui piirihalduse ja viisapoliitika rahastu kohaldamiseks olulisi finantsmääruse sätteid muudetakse, need tunnistatakse kehtetuks, asendatakse või sõnastatakse uuesti,
 - (d) teavitab Euroopa Komisjon sellest Liechtensteini esimesel võimalusel ning esitab Liechtensteini taotlusel sellise muutmise, kehtetuks tunnistamise, asendamise või uuestisõnastamise kohta selgituse;
 - (e) võivad Euroopa Komisjon (liidu nimel) ja Liechtenstein olenemata kõnealuse lepingu artikli 13 lõikest 4 ühisel kokkuleppel otsustada muuta käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu punkti a, mis on vajalik finantsmääruse muutmise, kehtetuks tunnistamise, asendamise või uuestisõnastamise arvessevõtmiseks.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

⁸ Nõukogu määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜTL 292, 15.11.1996, lk 2).

⁹ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

3. Kui sellise finantsmäärust muutva, kehtetuks tunnistava, asendava või uuesti sõnastava õigusakti sisu muutub Liechtensteini suhtes siduvaks alles pärast põhiseadusest tulenevate nõuete täitmist, teatab Liechtenstein sellest Euroopa Komisjonile hiljemalt 30 päeva jooksul pärast seda, kui Euroopa Komisjon on esitanud käesoleva artikli lõike 2 punktis a osutatud teabe. Kui referendumi korraldamine ei ole vajalik, toimub teavitamine hiljemalt kolmekümne päeva jooksul pärast referendumi tähtaja möödumist. Kui referendumi korraldamine on vajalik, teavitab Liechtenstein viivitamata kirjalikult Euroopa Komisjoni kõigi põhiseadusest tulenevate nõuete täitmisest ning Liechtensteinil on alates teatamise kuupäevast aega kaheksateist kuud, et leppida kokku käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu punkti a vajalikes muudatustes vastavalt käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatule.
4. Alates õigusakti Liechtensteini suhtes jõustumiseks ettenähtud kuupäevast ja kuni kõikide põhiseadusest tulenevate nõuete täitmisest teatamiseni ning kuni jõutakse kokkuleppele muuta käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu punkti a, rakendab Liechtenstein võimaluse korral nimetatud õigusakti või meedet ajutiselt.
5. Liechtensteinis asutatud juriidilised isikud võivad osaleda rahastust rahastatavates tegevustes tingimustel, mis on samaväärsed liidus asutatud juriidiliste isikute suhtes kohaldatavate tingimustega.

Artikkel 3

Osalemise ulatus

6. Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artikli 7 lõike 3 punkti a alusel arvatud liidu eraldi Liechtensteinile tehakse kättesaadavaks liidu meetmetena rahastu temaatilise rahastu raames [vastavalt piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artikli 8 lõikele 1].
7. Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artikli 2 lõikes 8 ja artikli 8 lõike 1 punktis a osutatud erimeetmete jaoks ette nähtud vahendid tehakse Liechtensteinile kättesaadavaks samadel alustel kui teistele Schengeni lepinguga ühinenud riikidele. Liechtensteini valitud erimeetmeid rakendatakse eelarve otsese täitmise korras. Juurdepääs rahastamisele on seotud erimeetmetega, mis
 - (f) on kättesaadavad kõigile Schengeni ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruuses osalevatele riikidele, et tagada *acquis* järgimine („lisatoetused“), ning
 - (g) mis tulenevad kõikidele Schengeni ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastus osalevatele riikidele esitatud osalemiskutsete alusel tehtud valikust.
8. Hiljemalt 30 päeva pärast käesoleva lepingu jõustumist ja alates 2025. aastast teavitab Liechtenstein komisjoni iga aasta 15. veebruariks meetmetest, mida ta kavatseb rakendada, et tagada Schengeni *acquis* järgimine ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse eesmärkide täitmine, ning seonduvast eelarvest.
9. Liechtenstein rakendab piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse alusel projekte otsese eelarve täitmise eeskirjade alusel kooskõlas finantsmääruse I osa VIII jaotisega.

Artikkel 4

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse sätete konkreetne kohaldamine

10. Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse jõustumise tähtajana tuleb mõista käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva.
11. Viiteid Euroopa Liidu põhiõiguste hartale käsitatakse viidetena inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile ja selle protokollidele, mille Liechtenstein on ratifitseerinud, ning inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklile 14;
12. Liechtenstein, kes ei ole seotud viidetega liidu keskkonnaõigustikule, nõustub rakendama piirihalduse ja viisapoliitika rahastut vastavalt Pariisi kokkuleppele ja ÜRO kestliku arengu eesmärkidele.

Artikkel 5

Täitmine

13. Komisjoni otsused, millega kehtestatakse rahaline kohustus muudele isikutele peale riikide, on Liechtensteini territooriumil täitmisele pööratavad.

Selliste otsuste täitmisel lähtutakse Liechtensteinis kehtivatest tsiviilmenetluse normidest. Korralduse otsuse täitmise kohta ilma muude formaalsusteta peale otsuse autentsuse kontrollimise lisab asjaomasele otsusele kolmandas lõigus osutatud pädev asutus.

Liechtensteini valitsus määrab selleks otstarbeks pädeva asutuse ja teeb selle teatavaks komisjonile, kes omakorda teavitab Euroopa Liidu Kohut.

Kui need formaalsused on komisjoni avalduse põhjal täidetud, võib komisjon asuda otsust täitma kooskõlas Liechtensteini õigusaktidega, saates küsimuse otse pädevale asutusele.

Täitmise võib peatada ainult Euroopa Liidu Kohtu otsusega. Otsuse ebaõiget täitmist käsitlevad kaebused kuuluvad aga Liechtensteini kohtute pädevusse.
14. Euroopa Liidu Kohtu otsused, mis on tehtud käesoleva lepingu kohaldamisalasse kuulavas lepingus või toetuslepingus sisalduva vahekohtuklausli kohaldamisega seoses, kuuluvad Liechtensteinis täitmisele samal viisil kui Euroopa Komisjoni otsused, millele on osutatud lõikes 1.

Artikkel 6

Liidu finantshuvide kaitse

15. Liechtenstein
 - (h) võitleb pettuse ja muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu niisuguste meetmetega, mis toimivad tõkestavalt ja tagavad Liechtensteinis tõhusa kaitse;
 - (i) võtab liidu finantshuve kahjustava pettuse või muu ebaseadusliku tegevuse vastu samu meetmeid, mida ta kasutab omaenda finantshuvide kaitsmisel, ning

- (j) kooskõlastab oma tegevuse liidu finantshuvide kaitsmisel liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga.
16. Liechtensteini pädevad asutused teavitavad Euroopa Komisjoni või Euroopa Pettustevastast Ametit (edaspidi „OLAF“) viivitamata kõigist neile teatavaks saanud asjaoludest või kahtlustest, mis on seotud õigusnormide rikkumise, pettuse või muu ebaseadusliku tegevusega, mis kahjustab liidu finantshuve. Juhul kui need asjaolud või kahtlused on seotud juhtumiga, mis võib kuuluda Euroopa Prokuratuuri pädevusse, teavitavad nad ka Euroopa Prokuratuuri.
- Liechtenstein ja liit tagavad tulemusliku vastastikuse abistamise juhul, kui kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga viivad liidu või Liechtensteini pädevad asutused läbi juurdlust või kohtumenetlust, mis on seotud käesoleva lepingu kohaldamisalasse kuuluva finantshuvide vastastikuse kaitsmisega.
17. Liechtenstein võtab meetmed, mis on samaväärsed käesoleva lepingu allakirjutamise ajal jões olevate ja liidu poolt ELi toimimise lepingu artikli 325 lõike 4 kohaselt võetud meetmetega.
18. Euroopa Komisjoni, OLAFi, Euroopa Prokuratuuri, kontrollikoja ja Liechtensteini pädevate asutuste vaheline teabevahetus toimub konfidentsiaalsusnõudeid nõuetekohaselt arvestades. Teabevahetuses edastatavaid isikuandmeid kaitstakse vastavalt kohaldatavatele normidele.

Artikkel 7

Liidu hindamised ja auditid

19. Liidul on õigus korraldada tehnilisi, finants- ja muud liiki kontrolle ja auditeid iga sellise Liechtensteinis elava füüsilise isiku või Liechtensteinis asutatud juriidilise isiku ruumides, kes saab piirihalduse ja viisapoliitika rahastust liidu rahalisi vahendeid, ning iga sellise Liechtensteinis elava või Liechtensteinis asutatud kolmanda isiku ruumides, kes on kaasatud piirihalduse ja viisapoliitika rahastust saanud liidu rahaliste vahendite kasutamisse. Kõnealuseid kontrolle ja auditeid võivad läbi viia Euroopa Komisjon, OLAF ja kontrollikoda.
20. Liechtensteini ametiasutused lihtsustavad kontrolle ja auditeid, mida võib nende asutuste soovil läbi viia ka nendega ühiselt.
21. Kontrolle ja auditeid võib liidu eelarve täitmise seotud juriidiline kohustuse korral läbi viia ka pärast Liechtensteinis asutatud juriidilise isiku selliste õiguste peatamist, mis tulenevad käesolevast lepingust, või pärast käesoleva lepingu lõpetamist, kui kohustus võeti enne õiguste peatamise või lepingu lõpetamise jõustumise kuupäeva.

Artikkel 8

Kohapealne kontroll ja inspekteerimine

OLAF on tingimustel, mis on sätestatud määruses (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mida on täiendatud määrusega (EL) nr 883/2013, volitatud läbi viima piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes Liechtensteini territooriumil kohapealset kontrolli ja inspekteerimist.

Liechtensteini ametiasutused aitavad kaasa kohapealsele kontrollimisele ja inspekteerimisele, mida võib nende asutuste soovil korraldada ka nendega ühiselt.

Artikkel 9

Euroopa Kontrollikoda

ELi toimimise lepingu artikli 287 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kontrollikoja pädevus laieneb tuludele ja kuludele, mis kaasnevad piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrase rakendamisega Liechtensteini poolt, sealhulgas Liechtensteini territooriumil.

Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 287 lõike 3 ja finantsmääruse esimese osa XIV jaotise 1. peatükiga on kontrollikojal võimalik teha auditeid Liechtensteini territooriumil piirihalduse ja viisapoliitika rahastu raames liidu nimel tulusid ja kulusid haldava asutuse ruumides, sealhulgas iga eelarvest makseid saava füüsilise või juriidilise isiku ruumides.

Kontrollikoja auditid Liechtensteinis korraldatakse koostöös riigi auditeerimisasutustega, või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis koos riigi pädevate talitustega. Kontrollikoda ja Liechtensteini auditeerimisasutused teevad koostööd usalduslikult, säilitades samal ajal oma sõltumatuse. Need asutused või talitused teatavad kontrollikojale, kas nad kavatsevad auditeerimisest osa võtta.

Artikkel 10

Osamaksed

22. Liechtenstein teeb iga-aastased osamaksed piirihalduse ja viisapoliitika rahastu eelarvesse I lisas esitatud valemi kohaselt.
23. Komisjon võib igal aastal kasutada kuni 0,75 % Liechtensteini maksetest laekunud vahendeid, et katta koosseisuliste või mittekoosseisuliste töötajate halduskulud, mis on vajalikud piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrase ja käesoleva lepingu täitmiseks Liechtensteini poolt.
24. Pärast lõikes 2 osutatud halduskulude mahaarvamist eraldatakse iga-aastaste osamaksete ülejäänud summa järgmiselt:
 - (a) 70 % liikmesriikide ja ühinenud riikide programmide rakendamiseks;
 - (b) 30 % piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrase artiklis 8 osutatud temaatilisele rahastule.
25. Liechtensteini iga-aastase osamaksega võrdne summa kasutatakse selleks, et toetada tugevat ja tulemuslikku Euroopa integreeritud piirihaldust välispiiridel.
26. Liit esitab Liechtensteinile tema rahalise osaluse kohta teabe, mis sisaldub liidu eelarvepädevatele ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatele institutsioonidele esitatud eelarve-, raamatupidamis-, tulemus- ja hindamisalases teabes rahastu kohta.

Artikkel 11

Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS)

27. Pärast ETIASe käitamis- ja hoolduskulude katmist alles jäänud võimalik ETIASe tulu, millele on osutatud ETIASe määrase artiklis 86 (edaspidi „ülejääk“), arvatakse II lisas esitatud valemi kohaselt maha Liechtensteini lõplikust osamaksest piirihalduse ja viisapoliitika rahastusse.

28. Liechtenstein esitab komisjonile iga-aastase aruande ETIASe määruse artikli 85 lõigetes 2 ja 3 osutatud majandusaasta kulude kohta järgmise aasta 15. veebruariks. Selle aruande puhul täidab Liechtenstein kõiki aruandluskohustusi, mis tulenevad ETIASt reguleerivast määrusest ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidest.

Artikkel 12

Konfidentsiaalsus

Käesoleva lepingu alusel mis tahes vormis edastatud või saadud teavet käsitatakse ametisaladusena ja seda kaitstakse nagu muud samalaadset teavet liidu institutsioonide suhtes kehtivate sätete ja Liechtensteini õigusaktidega. Sellist teavet võib edastada üksnes liidu institutsioonides, liikmesriikides või Liechtensteinis olevatele isikutele, kes oma ülesannete tõttu peavad seda teadma; samuti tohib seda teavet kasutada üksnes selleks, et tagada lepinguosaliste finantshuvide tulemuslik kaitse.

Artikkel 13

Jõustumine ja kehtivus

29. Lepinguosalised kiidavad käesoleva lepingu heaks oma menetluste kohaselt. Nad teatavad teineteisele kõnealuste menetluste lõpuleviimisest. Teated saadetakse vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile ja Liechtensteini esindusele Euroopa Liidu juures.
30. Käesolev leping jõustub lõikes 1 osutatud viimase teatamise kuupäevale järgneva kuu esimesel päeval.
31. Selleks et tagada asjaomases poliitikavaldkonnas toetuse andmise järjepidevus ja võimaldada rakendamise alustamist mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 algusest, võib piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse kohaldamisalasse kuuluvate meetmete elluviimisega olla algust tehtud enne lepingu jõustumist ja mitte varem kui 1. jaanuaril 2021, tingimusel et meetmed ei ole vastavalt finantsmäärusele toetuse andmise ajaks lõpule viidud.
32. Käesolevat lepingut võib muuta üksnes kirjalikult mõlema lepinguosalise nõusolekul. Muudatuste jõustumisel järgitakse sama menetlust, mida kohaldatakse käesoleva lepingu jõustumisel.
33. Olenemata käesoleva artikli lõikest 4 volitatakse ühinemislepingu¹¹ artikli 3 kohaselt loodud segakomiteed pidama läbirääkimisi käesoleva lepingu artikli 2 lõike 1 punkti a vajalike muudatuste üle juhul, kui on esitatud teade kooskõlas artikli 15 lõikega 2, juhul, kui ei ole jõutud kokkuleppele vastavalt käesoleva artikli 2 lõikele 2 või 3, ja neid muudatusi vastu võtma.
34. Lepinguosalised kohaldavad lepingut, v.a selle artiklit 5, ajutiselt alates selle allakirjutamise päevale järgnevast päevast, ilma et see piiraks põhiseadusest tulenevaid nõudeid.

¹¹ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52–79.

Artikkel 14

Vaidluste lahendamine

Kui käesoleva lepingu kohaldamise üle tekib vaidlus, kohaldatakse Liechtensteiniga sõlmitud ühinemislepingu artiklis 10 sätestatud menetlust.

Artikkel 15

Peatamine

35. Liit võib vastavalt käesoleva artikli lõigetele 5–7 peatada Liechtensteinis asutatud juriidilise isiku õigused, mis tulenevad käesolevast lepingust, juhul kui a) Liechtenstein jätab osamakse täielikult või osaliselt tasumata, juhul kui finantsmääruse muutmise, kehtetuks tunnistamine, asendamine või uuestisõnastamine on oluline piirihalduse ja viisapoliitika rahastu seisukohast ning 30 päeva jooksul pärast finantsmääruse muutmise, kehtetuks tunnistamise, asendamise või uuestisõnastamise jõustumist ei ole jõutud kokkuleppele vastavalt artikli 2 lõikele 2, või kui see on asjakohane, siis 18 kuu jooksul pärast seda, kui Liechtenstein on teatanud, et finantsmäärust muutev, kehtetuks tunnistav, asendav või uuesti sõnastav õigusakt võib muutuda Liechtensteini jaoks siduvaks alles pärast põhiseadusest tulenevate nõuete täitmist; või olukorras, kus finantsmääruse muutmise, kehtetuks tunnistamine, asendamine või uuestisõnastamine on oluline piirihalduse ja viisapoliitika rahastu seisukohast ja Liechtenstein on teatanud komisjonile kooskõlas käesoleva lepingu artikli 2 lõikega 3, et finantsmäärust muutev, kehtetuks tunnistav, asendav või uuesti sõnastav õigusakt võib muutuda Liechtensteini jaoks siduvaks alles pärast põhiseadusest tulenevate nõuete täitmist ning Liechtenstein ei saa kõnealust õigusakti või meedet ajutiselt rakendada, nagu on osutatud käesoleva lepingu artikli 2 lõikes 4.
36. Liit teatab Liechtensteinile oma kavatsusest peatada Liechtensteinis asutatud juriidilise isiku õigused, mis tulenevad käesolevast lepingust, ja sellisel juhul kantakse küsimus ametlikult Liechtensteiniga sõlmitud ühinemislepingu artikli 3 kohaselt loodud segakomitee päevakorda.
37. Segakomitee kutsutakse kokku ja koosolek toimub 30 päeva jooksul pärast lõikes 2 osutatud teatamist. Segakomiteel on küsimuse lahendamiseks 90 päeva alates kuupäevast, kui võeti vastu päevakord, kuhu küsimus oli lõike 2 kohaselt lisatud. Kui segakomitee ei suuda küsimust 90päevase tähtaja jooksul lahendada, pikendatakse tähtaega lõpliku lahenduse leidmiseks 30 päeva võrra.
38. Kui segakomitee ei suuda küsimust lõikes 3 ettenähtud tähtaja jooksul lahendada, võib liit vastavalt käesoleva artikli lõigetele 5–7 peatada Liechtensteinis asutatud juriidilise isiku õigused, mis tulenevad käesoleva lepingu kohaldamisest.
39. Peatamise korral ei või Liechtensteinis asutatud juriidilised isikud osaleda hankemenetlustes, mis ei ole peatamise jõustumise ajaks veel lõpule viidud. Hankemenetlus loetakse lõpuleviiduks, kui selle menetluse tulemusena on võetud juriidilised kohustused.
40. Peatamine ei mõjuta Liechtensteinis asutatud juriidilise isiku juriidilisi kohustusi, mis võeti enne peatamise jõustumist. Käesolevat lepingut kohaldatakse jätkuvalt selliste juriidiliste kohustuste suhtes.

41. Liidu finantshuvide kaitsmiseks ja enne lepingu peatamist käesoleva lepingu kohaselt võetud kohustustest tulenevate finantskohustuste täitmiseks vajalikku tegevust võib jätkata ka pärast peatamist.
42. Liit teatab Liechtensteinile viivitamata, kui ta on saanud osamakse või tegevustoetuse, kui artikli 2 lõike 2 nõuete rikkumine on lõpetatud või kui finantsmäärusega seotud küsimus on lahendatud. Peatamine lõpetatakse kohe pärast selle teate edastamist.
43. Alates peatamise lõpetamise kuupäevast võivad Liechtensteini juriidilised isikud jälle osaleda pärast seda kuupäeva algatatud hankemenetlustes ja enne seda kuupäeva algatatud hankemenetlustes, mille puhul ei ole taotluste esitamise tähtaeg möödunud.

Artikkel 16

Lepingu lõpetamine

44. Liit või Liechtenstein võivad käesoleva lepingu lõpetada, teatades oma otsusest teisele lepinguosalisele. Leping kaotab kehtivuse 3 kuud pärast teavitamist. Teated saadetakse vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile ja Liechtensteini esindusele Euroopa Liidu juures.
45. Käesolev leping lõpeb automaatselt, kui ühinemisprotokoll lõpetatakse ühinemisprotokolli artikli 11 kohaselt.
46. Lepinguosalised lepivad kokku, et juhul, kui käesolev leping lõpetatakse lõike 1 või 2 kohaselt, jätkatakse tegevusi, mille juriidilised kohustused võeti pärast käesoleva lepingu jõustumist ning enne käesoleva lepingu lõpetamist, kuni nende lõpuleviimiseni käesolevas lepingus sätestatud tingimustel.
47. Liidu finantshuvide kaitsmiseks ja enne lepingu lõpetamist käesoleva lepingu kohaselt võetud kohustustest tulenevate finantskohustuste täitmiseks vajalikku tegevust võib jätkata ka pärast käesoleva lepingu lõpetamist.
48. Lepinguosalised määravad mõlema lepinguosalise nõusolekul kindlaks kõik muud käesoleva lepingu lõpetamise tagajärjed.

Artikkel 17

Keeled

Käesolev leping koostatakse kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik nimetatud tekstid on võrdselt autentsed.

I LISA

2021.–2027. aasta iga-aastase osamakse arvutamise valem ja makse andmed

49. Osamakse arvutamisel võetakse arvesse piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrase artikli 7 lõikes 2 osutatud summat.
50. Liechtensteini iga-aastased osamaksed piirihalduse ja viisapoliitika rahastu eelarvesse 2024.–2025. aastal on ette nähtud järgmises tabelis:

(summad eurodes)

	2024	2025
Liechtenstein	739 017	739 017

Liechtenstein tasub kõnealuses artiklis osutatud osamaksed olenemata toetuslepingu allakirjutamise kuupäevast.

51. Liechtensteini 2026. ja 2027. aasta osamaksed piirihalduse ja viisapoliitika rahastusse arvutatakse järgmiselt:

2020.–2024. aastal iga aasta kohta eraldi: Liechtensteini nominaalse sisemajanduse koguprodukti (SKP) andmed, mis on Eurostatile kättesaadavad 31. märtsi 2026. aasta seisuga (SKP jooksevhindades) jagatakse kõigi asjaomasel aastal piirihalduse ja viisapoliitika rahastus osalevate riikide nominaalse SKP andmete summaga. 2020.–2024. aasta kohta saadud viie protsendimäära keskmist kohaldatakse:

- vastuvõetud eelarve ja selle hilisemate muudatuste kulukohustuste assigneeringute summa või ülekantud kulukohustuste suhtes iga aasta lõpus piirihalduse ja viisapoliitika rahastu jaoks aastateks 2021–2025;
- vastuvõetud eelarve iga-aastaste kulukohustuste assigneeringute suhtes 2026. aastaks piirihalduse ja viisapoliitika rahastu jaoks 2026. aasta alguses;
- komisjoni vastu võetud liidu 2027. aasta üldeelarve projektis piirihalduse ja viisapoliitika rahastu jaoks ette nähtud 2027. aasta kulukohustuste assigneeringu suhtes;

piirihalduse ja viisapoliitika rahastu rakendamise kogukestuse jooksul Liechtensteini makstava kogusumma arvutamiseks.

Sellest summast lahutatakse kooskõlas käesoleva lisa punktiga 2 osamaksed, mille Liechtenstein on juba igal aastal tasunud, et saada 2026. ja 2027. aasta osamaksete kogusumma. Sellest summast pool tuleb tasuda 2026. aastal ja ülejäänud pool 2027. aastal.

52. Osamaksed tasutakse eurodes ja laekuvate summade arvutused tehakse eurodes.
53. Liechtenstein tasub asjaomase osamakse hiljemalt 45 päeva jooksul pärast sissenõudekorralduse saamist. Osamakse tasumisega viivitamise korral tuleb maksta laekumata summalt viivist maksetähtpäevast alates. Intressimäär vastab Euroopa Keskpanga põhiliste refinantseerimistoimingute puhul kohaldatavale, *Euroopa Liidu*

Teataja C-seerias avaldatud intressimäärade, mis kehtib selle kuu esimesel kalendripäeval, kuhu tähtpäev langeb, ning mida on suurendatud 3,5 protsendipunkti võrra.

II LISA

Valem, mille kohaselt arvutatakse Liechtensteini võimalik allesjääv tulu, mis on määratletud ETIASe määruse artiklis 86

Kuni 2026. aastani igal eelarveaastal, kui tekib ETIASe määruse artiklis 86 määratletud ülejääk: Liechtensteini nominaalse sisemajanduse koguprodukti (SKP) andmed, mis on Eurostatile kättesaadavad 31. märtsi seisuga (SKP jooksevhindades) jagatakse kõigi asjaomasel aastal ETIASes osalevate riikide nominaalse SKP andmete summaga.

Tekkinud koguülejäägi arvutamiseks kohaldatakse saadud protsendimäärade keskmist. Saadud summa arvatakse maha Liechtensteini 2027. aasta osamaksest, mis on ettenähtud temaatilise rahastu jaoks.